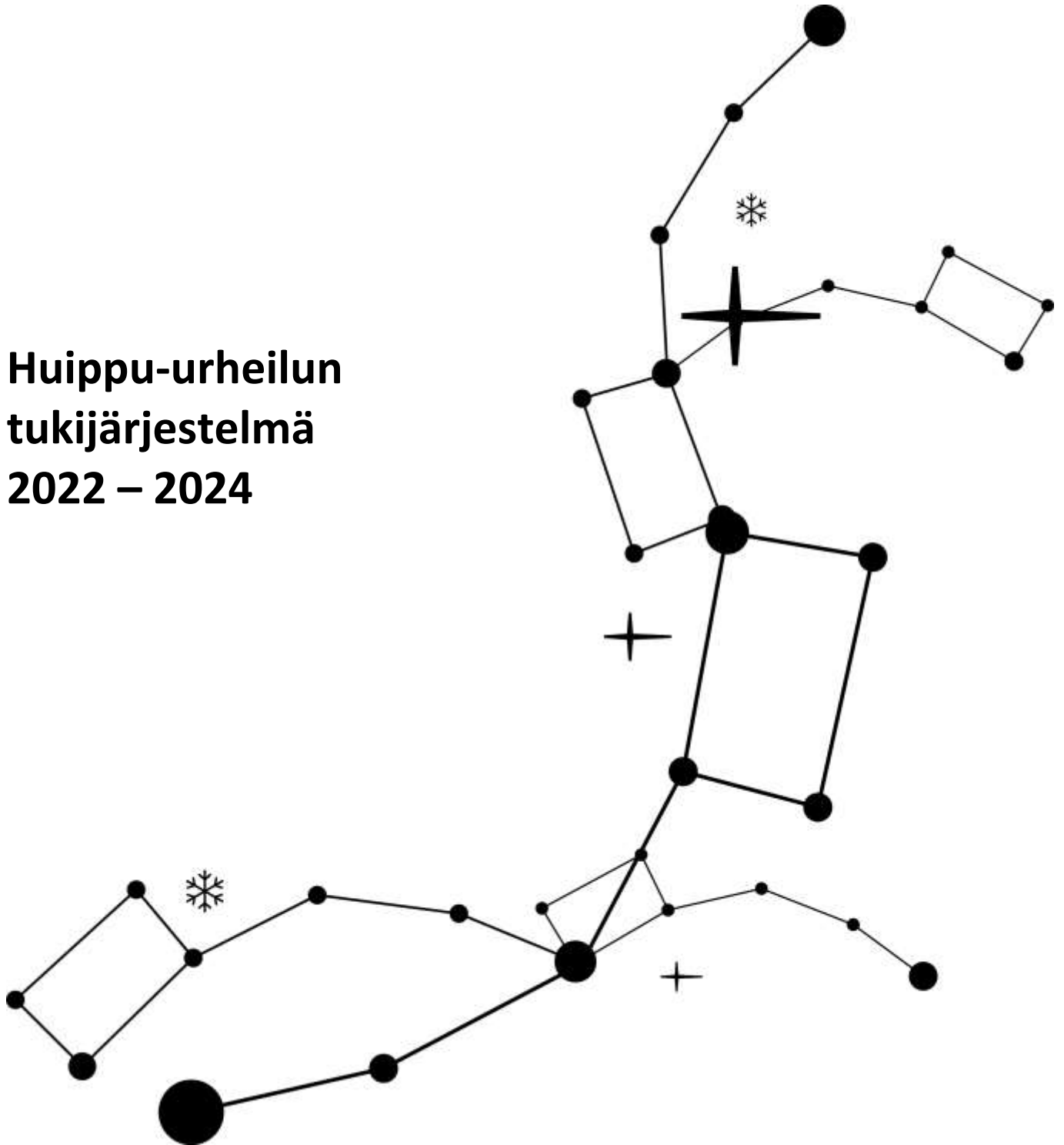

Huippu-urheilun tukijärjestelmä 2022 – 2024

Sisällysluettelo

1.	Yleistä tukijärjestelmästä	1
2.	Huippu-urheiluyksikön tehostamistuet	1
2.1.	Lajin huippu-urheilusuunnitelma	2
3.	Huippu-urheiluyksikön tehostamistukiohjelmat	3
3.1	Olympia- ja paralympialajien kärkilajien tukiohjelmat	4
3.2	Olympia- ja paralympialajien yksilölähtöiset tukiohjelmat	5
3.3	Olympia- ja paralympialajien investointilajiohjelmat:	5
3.4	Muiden kansainvälisen tason lajien tukiohjelmat:.....	6
3.5	Olympialajien kehityslajiohjelmat:	6
3.6	Huippu-urheiluyksikön valmentajatuet	6
4.	OKM:n urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahat	7
5.	OKM:n valtionavustukset urheiluakatemoille ja valmennuskeskuksille	7
6.	KIHU	8

1. Yleistä tukijärjestelmästä

Tukijärjestelmä koostuu Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) myöntämästä yleisavutuksesta lajiliitoille, OKM:n valtion avusta urheiluakatemioiden, valmennuskeskuksille ja KIHULLE sekä OKM:n Suomen Olympiakomitealle myöntämästä huippu-urheilun erillisavutuksesta, joka on edelleen jaettavissa kohtien 2-4 mukaisiin tarkoituksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) myöntämä yleisavustus lajiliitoille on perustuki, jossa huippu-urheiluun (sis. vammaishuippu-urheilun integraatiolajeissa) käytettävällä osuudella lähtökohtaisesti katetaan liiton huippu-urheilutoiminnan kehittämiseen, perusmaajoukkuetoimintaan ja lajin kansainväliseen kilpailutoimintaan liittyviä kuluja. Näitä kuluja katetaan myös lajiliiton oman varainhankinnan kautta.

Edelleen jaettavasta huippu-urheilun avutuksesta myönnettävät tukipäätökset (Huippu-urheiluyksikön tehostamistuet) tekee Suomen Olympiakomitean huippu-urheiluyksikkö (HUY) kokonaisarviointin ja tarkoituksenmukaisuusharkinnan pohjalta kohdissa 2-3 kuvattujen suuntaviivojen mukaisesti ja kohtien 2-6 tavoitteiden toteuttamiseksi.

Huippu-urheiluyksikön tuen myöntäminen ei anna kolmannelle osapuolelle oikeutta vaatia tukea itselleen.

Huippu-urheiluyksikön myönnettyjen tukien maksamisen ehtona on, että tuen saaja on allekirjoittanut tuen käyttöä koskevan sopimuksen Suomen Olympiakomitean kanssa. Tuen maksatus voidaan lopettaa mikäli sopimusta on rikottu tai tuen saaja ei täytä enää tuen saamisen edellytyksenä olevia kriteerejä.

2. Huippu-urheiluyksikön tehostamistuet

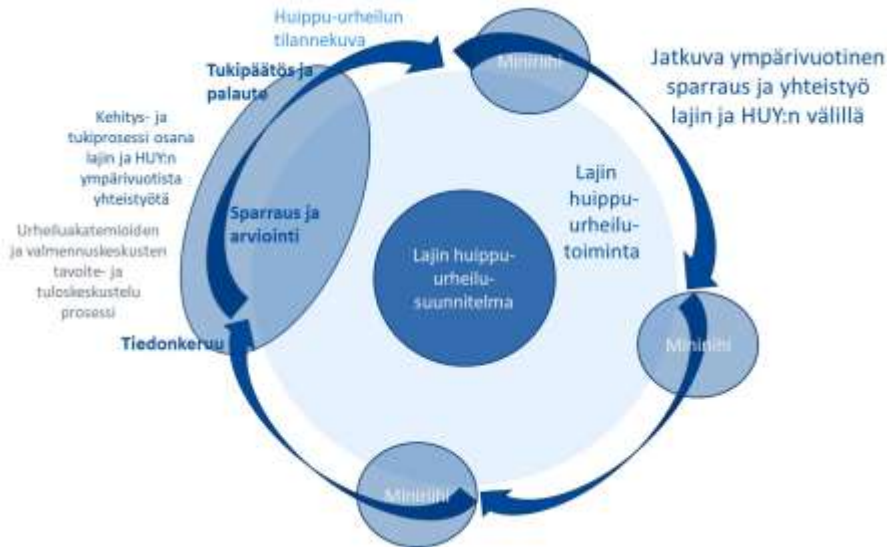
Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikön tuki lajeille on huippu-urheilun tehostamistuki, jonka tarkoituksena on luoda valittujen lajien parhaimmille urheilijoille ja joukkueille kansainvälisen tason valmennusprosessit sekä parantaa lajien huippu-urheilutoiminnan edellytyksiä kohti parempaa kansainvälistä menestystä.

Huippu-urheiluyksikkö tukee ja tehostaa lajien huippu-urheilutoimintaa:

- suorilla urheilija-, valmentaja- ja lajikohtaisilla talousresursseilla
- asiantuntijatoiminnan avulla
- sparraamalla lajien valmennusjärjestelmien ja osaamisen kehittämistä

Tukijärjestelmä rakentuu urheilija-, joukkue- ja lajikohtaisesti ja keskittyy urheilijan polun valinta- ja huippuvaiheeseen. Resursoinnin ja kehittämistoimien kokonaisratkaisu suunnitellaan lajiliiton ja Huippu-urheiluyksikön yhteistyönä. Huippu-urheiluyksikön tuen edellytyksenä on lähtökohtaisesti myös lajin vahva oma panostus huippu-urheilutoimintaan.

Huippu-urheiluyksikön tukijärjestelmä ja – päätökset perustuvat kokonaisvaltaiseen harkintaan, avoimeen päätösten perusteluun, läpinäkyvyyteen ja säännölliseen seurantaan. Arviointia tehdään yhdessä lajin ja Huippu-urheiluyksikön kanssa vuosittain.

Kuva 1. Lajien kehittämisen ja kehitys- ja tukiprosessin vuosikello

2.1. Lajin huippu-urheilusuunnitelma

Lajin huippu-urheilutoiminnan kehittämisessä ja Huippu-urheiluyksikön tehostamistukipäätöksissä tunnistetaan ja arvioidaan seuraavia asioita:

- Urheilijoiden ja joukkueiden tuloskehitys ja menestysennuste
- Lajin huippu-urheilusuunnitelma
- Lajin kansainvälinen laajuus ja vaatimustaso sekä kansallinen merkittävyys
- Lajin ja HUY:n vuosittaiset arviot tehtyjen toimenpiteiden tuloksista ja vaikutuksista

Huippu-urheilusuunnitelma koostuu kahdesta osa-alueesta:

- 1) Lajin huippu-urheilujärjestelmä sekä
- 2) Lajin huippu-urheilijat ja menestystavoitteet.

1. LAJIN HUIPPU-URHEILUJÄRJESTELMÄ: nykytila, strategiat ja suunnitelmat

- a. Lajin huippu-urheilustrategia, sen keskeiset valinnat sekä strategian toteutumisen seuranta.
- b. Lajin asema kansainvälisessä vertailussa.
- c. Lajin valmennusjärjestelmän kuvaus.
- d. Millä tavoin lajin huippu-urheilua johdetaan ja ketkä siitä vastaavat (huippu-urheilun johtosääntö)?
- e. Lajin valmennusorganisaation kuvaus ml. NOV- ja OV-suunnitelma.
- f. Vammaishuippu-urheilun integraatio ja luokittelutoiminta lajissa.
- g. Ammattilaisuuden tilanne lajissa ja ammattilaistumisen suunnitelma (urheilijat, valmentajat, asiantuntijat, johtajat, muut toimijat).
- h. Mitkä ovat lajin huippu-urheilun keskeiset toimintaympäristöt ja toiminnan keskittämisen ratkaisut: urheiluakatemit, valmennuskeskukset (valtakunnalliset ja paikalliset)

kumppanuussopimukset), huippu-urheiluseurat, kansainväliset ympäristöt, muut olosuhteet? Onko lajilla muita merkittäviä kumppaneita?

- i. Mitkä ovat lajin huippu-urheilun osaamisen kehittämisen ratkaisut? Mikä on lajin huippu-urheilun tietoperustan tilanne?
- j. Lajin huippu-urheilun vastuullisuusohjelma ja toimenpiteet.
- k. Mitkä ovat lajin huippu-urheiluresurssit?
  - Lajiliiton kokonaisbudjetti ja siinä huippu-urheilun kokonaisbudjetti (eriteltynä lajin oma resurssointi sekä HUY:n tehostamistuet).
  - Lajin omat (pois lukien HUY:n tehostamistuki) huippu-urheiluun käyttämät muut resurssit? (talous-, osaamis- ja muut tukiresurssit)
  - Eri valmennusryhmien/maajoukkueiden toimintaan käytetty resurssi. (talous-, osaamis- ja muut tukiresurssit)
  - Lajin toimintaympäristöihin kohdentama tuki ja mikä on toimintaympäristöjen lajiin kohdentama toiminta? (akatemiati, valmennuskeskukset jne.)

2. LAJIN HUIPPU-URHEILIJAT JA MENESTYSTAVOITTEET

2.1 LAJIN HUIPPU-URHEILUTOIMINNAN ARVIOINTI JA SIITÄ JOHDETUT TAVOITTEET

- a. Tiivis analyysi kuluneesta olympiadista ja siitä johdetut isot jatkoaskeleet vuoteen 2024 ja 2028.
- b. Mikä erottaa meidät maailman kärjestä ja miten voimme tavoittaa sitä?
- c. Lajin konkreettiset tavoitteet ja niiden mittarit 2022 ja 2023–2024.
- d. Lajin huippu-urheilun toimintatapa 2021–2022
  - toimintasuunnitelma/valmentautumissuunnitelma
  - maajoukkueohjelmat
  - valmennusorganisaatio
  - asiantuntijatoiminta

2.2 LAJIN URHEILIJAPOTENTIAALI

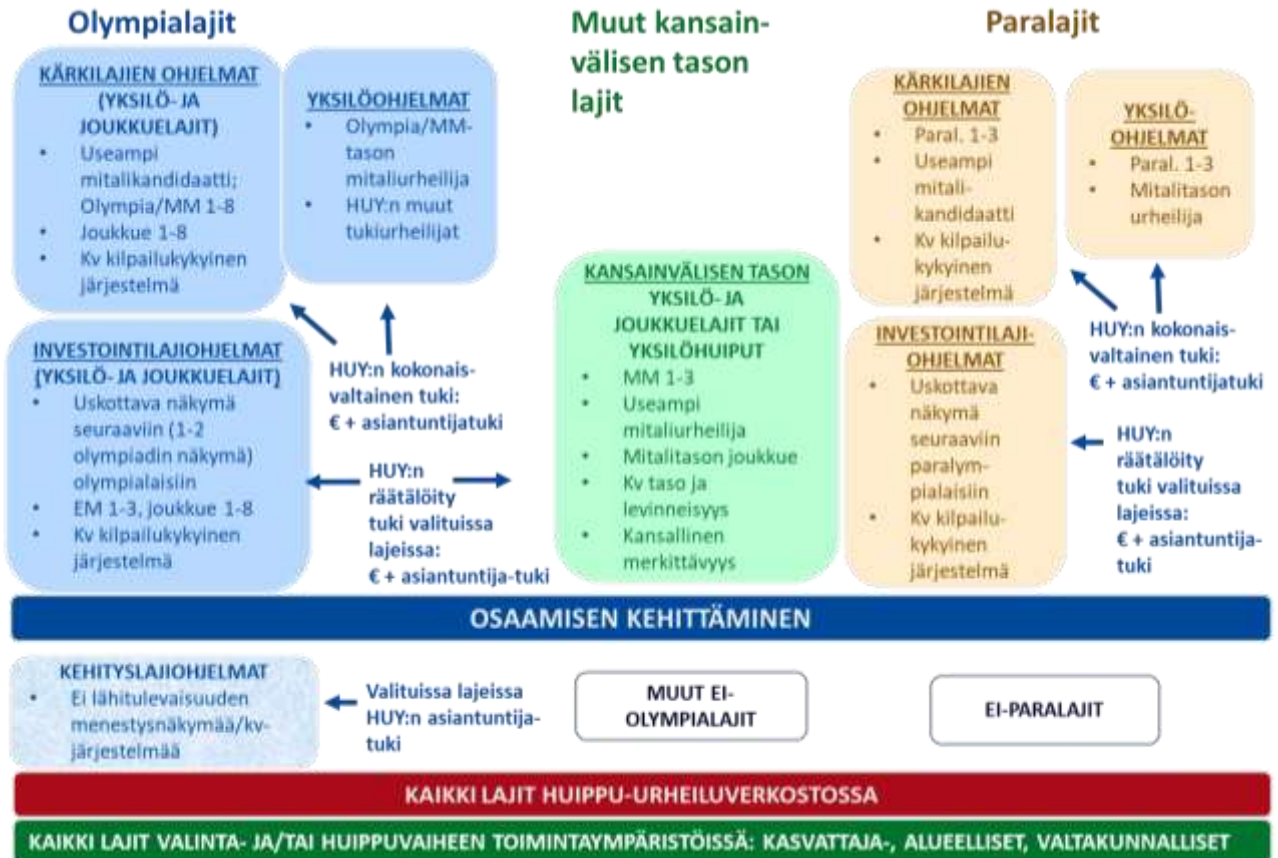
- a. Lajin kärkiurheilijoiden tuloskehitys ja jatkosuunnitelmat sekä tulevaisuuden kansainväliset menestyjät? (2022 ja 2023–2024), jokaisesta konkreettiset perustelut ja urheilijan tuloskehitys/tulosnäkyvät.
- b. Kuvaus menestysnäkyvistä vuoteen 2028 saakka.
- c. Mitkä keskeiset asiat nousevat esiin Pulssista ja urheilija- sekä valmentajakohtaamisista?

3. EHDOTUS HUIPPU-URHEILUYKSIKÖLLE

Mitä huippu-urheilun tehostamistukea laji hakee/odottaa sekä mikä on sen vaikuttavuus ja perustelu? (talous-, osaamis- ja muut tukiresurssit).

3. Huippu-urheiluyksikön tehostamistukiohjelmat

Lajin urheilijoiden/joukkueiden menestyspotentiaalin sekä lajin huippu-urheilutoiminnan arvioinnin perusteella Huippu-urheiluyksikkö voi myöntää urheilija- ja lajikohtaisia suoria tehostamistukia sekä asiantuntijataukea alla olevissa viidessä eri tukiohjelmassa. Lajin valmennusjärjestelmän ja osaamisen sekä mahdolliset muut kehittämistoimenpiteet suunnitellaan osana lajin tukipäätöstä ja menestysuunnitelmaa.

Kuva 2. Huippu-urheiluyksikön tehostamistukiohjelmat

3.1 Olympia- ja paralympialajien kärkilajien tukiohjelmat

- Ohjelmaan valitaan:
  - a) Yksilölajit, joissa tavoitellaan uskottavasti useampaa kuin yhtä mitalia** seuraavista olympialaisista/paralympialaisista: kansainvälisten näyttöjen perusteella lajeissa on useita tämän hetken tai tulevaisuuden potentiaalisia mitaliehdokkaita.
    - Olympiaiset/MM sijoitukset 1.-8.
    - Paralympialaiset sijoitukset 1.-3.
  - b) Joukkuelajit, joilla on realistinen potentiaali 8 parhaan joukkoon olympia-/MM-tasolla ja 3 parhaan joukkoon paralympialaisissa.**
- Lajissa toteutuvat myös seuraavat asiat:
  - Kärkiurheilijoiden/joukkueiden eteneminen ja näkömä kohti seuraavia olympialaisia/paralympialaisia tai MM-kisoja on nousujohteinen sekä valmentautumisen kokonaisuus on kansainvälisesti kilpailukykyinen.
  - Lajissa on uskottava ja kansainvälisesti kilpailukykyinen huippu-urheilutoiminta ja sen kehittäminen (arvioitavat asiat tarkemmin kohdassa 2.2.)
- Huippu-urheiluyksikön tehostamistuki suuntautuu sekä suorina taloudellisina tukina että asiantuntija- ja olosuhdetukina. Tuen suuntaamisessa otetaan huomioon urheilija/joukkue- ja lajikohtaiset räätälöidyt tarpeet ja vaatimukset.

- Huippu-urheiluyksikkö tekee lajin kanssa olympiadin/paralympiadin mittaisen kehittämis- ja menestyssuunnitelman. Lajin tuki, huippu-urheilutoiminta ja urheilijapotentialiaali arvioidaan vuosittain lajiriihessä.

3.2 Olympia- ja paralympialajien yksilölähtöiset tukiohjelmat

- **Ohjelmaan voidaan valita urheilijoita:**
  - joilla on **mitalipotentialiaali** seuraavissa olympialaisissa/paralympialaisissa/MM-kisoissa, mutta joita valmennusjärjestelmän tilan perusteella ei sijoiteta kärki- tai investointilajeihin.
  - yksittäinen nuori urheilija, joka omaa potentiaalinsa aikuisten kansainväliseen menestykseen
  - HUY:n muun tukiurheilijan kriteerit täyttävä urheilija
- Urheilijan eteneminen ja näkymä kohti seuraavia olympialaisia/paralympialaisia tai MM-kisoja on nousujohteinen ja valmentautumisen kokonaisuus uskottava ja kansainvälisesti kilpailukykyinen.
- Prosessi ja valmentautumisen tukiratkaisut rakennetaan kärkiurheilijan ehdoilla/”ympäri” yhteistyössä lajin kanssa.
- Huippu-urheiluyksikkö tekee tukipäätökset ottaen huomioon urheilijakohtaiset tarpeet ja tarvittavat räätälöidyt ratkaisut. Tuki voi suuntautua sekä suorina tukina että asiantuntija- ja olosuhdetukina.
- Tuki edellyttää urheilijan valmentautumisen suunnitelmaa seuraaviin olympialaisiin/paralympialaisiin/MM-kisoihin asti sekä urheilijan vuosittaista raportointia (UrheilijanPulssi) Huippu-urheiluyksikölle ohjeiden mukaisesti. Tuki ja toiminta arvioidaan vuosittain.

3.3 Olympia- ja paralympialajien investointilajiohjelmat:

- **Ohjelmaan voidaan valita lajeja, joissa on uskottavan ja nousujohteisen menestysnäköymän (1-2 olympiadia) omaavia olympia/paralympia/MM-tason urheilijoita/joukkueita** (katso urheilija- ja joukkueluokittelu, kohta 2.1. ja 2.3.).
- Ohjelmaan voidaan valita myös niitä olympialajeja, joissa tavoitellaan uskottavasti mitaleita seuraavissa lajin EM-kilpailuissa.
- Lajissa on myös uskottavia ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä huippu-urheilutoiminnan ja sen kehittämisen ratkaisuja (arvioitavat asiat tarkemmin kohdassa 2.2.).
- Huippu-urheiluyksikön tuki lajin huippu-urheilutoiminnan kehittämiseen ja sen kärkiurheilijoiden/joukkueiden valmentautumisprosessien tukemiseen suuntautuu räätälöidysti ja tarveharkintaisesti. Tuki voi olla suoraa tukea, asiantuntija- ja/tai olosuhdetukea.
- Huippu-urheiluyksikkö tekee lajin kanssa olympiadin/paralympiadin mittaisen kehittämis- ja menestyssuunnitelman. Lajin tuki, huippu-urheilutoiminta ja urheilijapotentialiaali arvioidaan vuosittain lajiriihessä.

3.4 Muiden kansainvälisen tason lajien tukiohjelmat:

- Ohjelmaan voidaan valita ei-olympialajeja, joissa on **useita MM-mitalitason urheilijoita (yksilölajit) tai mitalitason joukkue.**
- Kärkiurheilijoiden/joukkueiden eteneminen ja näkyvä kohti seuraavia MM-kisoja on nousujohteinen ja valmentautumisen kokonaisuus uskottava ja kansainvälisesti kilpailukykyinen.
- Lajissa on uskottava huippu-urheilutoiminta ja sen kehittäminen (arvioitavat asiat tarkemmin kohdassa 2.2.)
- Lajien valinnassa otetaan huomioon lajin kansainvälinen taso ja laajuus sekä kansallinen merkittävyys.
- Huippu-urheiluyksikön tuki lajin huippu-urheilutoiminnan kehittämiseen ja sen kärkiurheilijoiden/joukkueiden valmentautumisprosessien tukemiseen suuntautuu räätälöidysti ja tarveharkintaisesti. Tuki voi olla suoraa tukea, asiantuntija- ja/tai olosuhdetukea.
- Huippu-urheiluyksikkö tekee lajin kanssa lähtökohtaisesti 4-vuoden mittaisen kehittämis- ja menestyssuunnitelman. Lajin tuki, huippu-urheilutoiminta ja urheilijapotentiaali arvioidaan vuosittain lajiriihessä.

3.5 Olympialajien kehityslajiohjelmat:

- Lajissa ei ole riittävää huippu-urheilumenestystä (olympialaiset ja aikuisten kansainväliset arvokilpailut) eikä selkeää lähitulevaisuuden ennustetta siitä (katso urheilija/joukkueluokittelu kohdat 2.1 ja 2.3.).
- Lajissa ei ole kansainvälisesti kilpailukykyisiä huippu-urheilutoiminnan ja sen kehittämisen ratkaisuja (arvioitavat asiat tarkemmin kohdassa 2.2.)
- Huippu-urheiluyksikkö ei lähtökohtaisesti jaa kehityslajeille suoria huippu-urheilun tehostamistukia, mutta laji on osa huippu-urheiluverkostoa. Valituissa lajeissa lajille voidaan suunnata asiantuntijatukea lajin huippu-urheilutoiminnan kehittämiseen.

3.6 Huippu-urheiluyksikön valmentajatuet

Nuorten Olympiavalmentajat (NOV). Valinta tehdään osana lajien tehostamistukipäätöstä. Valmentajat valitaan ohjelmaan lähtökohtaisesti neljän vuoden ajaksi, tarkastelu tehdään vuosittain. Olympiakomitea osallistuu valmentajan palkkakustannuksiin 15 000€ / vuosi, valmentajan palkkakustannuksista sovitaan erillisellä yhteistyösopimuksella. Tavoitteet ja kriteerit on määritelty erillisellä liitteellä.

Olympia- ja paralympiavalmentajat (OV + PV). Huippu-urheiluyksikön tukiurheilijoiden (kärkiurheilijat) henkilökohtaiset valmentajat sekä maajoukkueiden päävalmentajat valituista lajeista. Valmentajat valitaan ohjelmaan lähtökohtaisesti kahden vuoden ajaksi, tarkastelu tehdään vuosittain. Olympiakomitea osallistuu valmentajan toimintakustannuksiin osana Huippu-urheiluyksikön lajin tehostamistukea. Tehostamistukipäätöksessä valmentajan osuus määritellään erikseen.

4. OKM:n urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahat

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vuosittain Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön esityksestä urheilijoille verottomia valmennus- ja harjoitteluapurahoja valtion talousarvion rajoissa.

Apurahan yleiset myöntöperusteet ovat:

A) Apurahan myöntämisen edellytyksenä on urheilijan sitoutuminen huippu-urheilukriteerit täyttävään tavoitteelliseen valmentautumiseen.

B) Urheilijoille myönnettävän harjoittelu- ja valmennusapurahan tavoitteena on luoda urheilijan ammattimaiselle/päätoimiselle valmentautumiselle taloudelliset edellytykset. Työssäolo tai opiskelu ei kuitenkaan ole apurahan saamisen esteenä.

C) Apurahaa myönnettäessä otetaan huomioon urheilijan kansainväliset näytöt (katso tarkemmin apurahaluokkien myöntöperusteet) sekä arvioidaan urheilijan menestymismahdollisuudet tulevissa urheilun kansainvälisissä arvokilpailuissa ja urheilijan tuloskehitys suhteessa lajin kansainväliseen tasoon ja kehitykseen. Yksittäinen arvokisamenestys tai huipputulos ei vielä takaa urheilijalle apurahaa tai sen tason korotusta.

D) Arvioinnissa huomioidaan myös lajien erityispiirteet, kansallinen ja kansainvälinen arvostus ja taso, eri kilpailuluokkien taso sekä kilpailuihin osallistuvien maiden ja urheilijoiden määrä. Niissä urheilumuodoissa, joissa on sekä olympia- ja ei-olympialajeja, huomioidaan arvioinnissa vain olympialajien näytöt.

E) Apurahan saamisen yleisenä edellytyksenä on, että urheilijalla on henkilökohtainen valmentaja tai valmennustiimi ja lajilla on kansainvälisiin arvokilpailuihin valittu maajoukkue sekä valmennusjärjestelmä. Lähtökohtaisesti apurahan saanti edellyttää myös urheilijan kuulumista lajiliiton maajoukkue- ja valmennusjärjestelmän piiriin.

5. OKM:n valtionavustukset urheiluakatemioiden ja valmennuskeskuksille

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) myöntämä suora valtionapu urheiluakatemioiden ja liikunnan koulutuskeskuksissa sijaitseville valmennuskeskuksille kohdentuu huippu-urheilutyöhön. Valtionavustusta voidaan käyttää johtamisesta ja koordinoinnista aiheutuviin kuluihin, asiantuntijatoimintaan ja valmennukseen sekä osaamisen kehittämisen erityistehtävään.

Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset muodostavat yhtenäisen valtakunnallisen rakenteen, jossa on paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia rooleja ja tehtäviä. Roolit ja tehtävät määritellään Huippu-urheiluyksikön johdolla yhdessä lajien, urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten kanssa. Lisäksi määritellään mahdolliset kansalliset osaamisen kehittämisen erityistehtävät. Huippu-urheiluyksikkö antaa vuosittain esityksen OKM:lle eri toimijoiden rooleista, tehtävistä sekä OKM:n avustuksen suuruudesta.

6. KIHU

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus (KIHU) johtaa ja koordinoi huippu-urheilun osaamisohjelmaa. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä suora valtionapu Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskukselle KIHUlle kohdentuu osaamisohjelman neljään osa-alueeseen: Seuranta ja arviointi, Tutkimus- kehitys- ja innovaatiotoiminta, Osallistuva asiantuntijatoiminta sekä Valmennusosaamisen kehittäminen. Huippu-urheiluyksikkö tehostaa ja koordinoi KIHUn asiantuntijoiden tekemää kärkiurheilijoiden ja – lajien osallistuvaa asiantuntijatoimintaa vuosittain yhdessä sovittavalla tavalla.